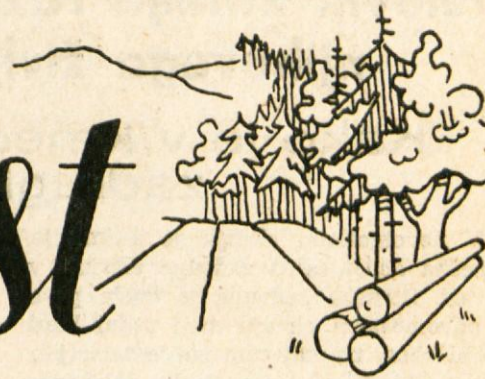

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV ČRNOMELJ, NOVO MESTO IN TREBNJE

LETO I. — Stev. 4.

NOVO MESTO, 9. marca 1950

Izhaja tedensko

Naši kandidati — čvrsta pot v socializem

Vida Tomšič:

Moč naše države je v naših ljudeh

Toplo pozdravljena od množice ljudstva. Je v nedeljo popoldne govorila na trgu v Skočjanu tovarišica **Vida Tomšič**, član CK KPJ in predsednica Centralnega odbora AFŽ Jugoslavije, kandidat novomeškega okraja za Zvezni svet. Med drugim je rekla v svojem govoru:

Volitve v novo Zvezno skupščino so važne za Jugoslavijo in za ves svet. Jugoslavija je spet tista točka na zemeljski obli, kamor se upirajo oči ljudi vsega sveta: prijateljev in sovražnikov. Kritika v resoluciji Informbroja pred skoraj dvema letoma ni bila nikaka kritika prijateljev prijateljem. Vodstvo Sov. zveze je hotelo s to resolucijo odsekati glavo našim narodom, odstraniti Centralni komite, tovariša Tita in napraviti v državi zmedo, da bi potem laže podvrgli naše gospodarstvo svojim načrtom in izkoriščanju. Odločno pa smo rekli: ne! To je bil glas vseh narodov, ki so prelivali 4 leta kri za svobodo in neodvisnost. Mi smo majhna država. Nimamo namena nohenemu narodu vladati, imamo pa en namen in to bomo tudi izvršili: pošteno hočemo in bomo živeli od čela lastnih rok. Nihče pa nam pri tem ne bo ukazoval!

Zato se danes ne upiramo samo reakcionarni politiki imperialističnega zapada, ampak tudi napadalnim namenom takozvanih socialističnih držav vzhoda na čelu s Sovjetsko zvezo. Borimo se za eno: ali bomo ostali svobodni in neodvisni, ali pa se bomo pokorili tuji volji. Dokazali pa smo doslej že z delom, da se znamo boriti in da vztrajamo na naši pravilni poti. Moč naše države je v naših delovnih ljudeh.

Petletni plan industrializacije in elektrifikacije moramo izvršiti, ako hočemo dvigniti življenjsko raven našega ljudstva. Tujina nam ne da ničesar zastoj, vse je treba drago plačati, mi pa se hočemo osamosvojiti. Nimamo še marsičesa, kar potrebuje človek vsak dan, vendar pa se že danes naredi vsega ogromno več kakor pred vojno. Danes imamo 900.000 delavcev več kakor pred voj-

no, pri nas ni brezposelnosti. Zveza delavca in kmeta je v tem, da ustvarja prvi stroje, drugi krompir, mast in tako dalje. V državi, kjer je ljudska oblast, ne more biti tako, da bi bil kdo brez dela in pri tem dobro živel. Če se kdo tako misli, ta seveda nikoli ne bo zadovoljen z ljudsko oblastjo. S takimi ljudmi smo že in bomo še obračunali. Cilj naše oblasti je: odpraviti sleherni izkoriščanje človeka po človeku. To izkoriščanje pa je različno. Je tudi v tem, da hočejo na primer veliki kmetje dobiti od industrije, to se pravi od delavcev, čimveč, nočejo pa dati

Danes odhajamo na te volitve z željo, da bi bili izvoljeni najboljši delovni ljudje naše države, ljudje, ki bodo pripravljene prenašati vse težave in prevzeti odgovornost v teh velikih usodnih dneh. In ti dnevi v naši državi so v resnici veliki in usodni zato, ker gradimo novo družbo, nov družbeni sistem, to je, da ustvarimo človeka vredno življenje, da bomo srečno živeli.

Koga je treba danes voliti? Razumljivo je, da moramo danes voliti take ljudi, ki so bili v vojni preizkušeni, kakor tudi tiste, ki so se preizkusili v težkih dneh graditve države. Prav tako bomo volili tudi naše rudarje in delavce iz različnih podjetij, ki so pokazali pri svojem delu delovno junaštvo. Z eno besedo, danes moramo voliti močne ljudi, ki ne bodo izgubili živcev, ki se ne bodo unikali pred težavami, ljudi, ki so sposobni gledati pogumno v oči vsem težavam, ki so sposobni, da jih obvladajo in vodijo druge za seboj.

Poglejte, tovariši in tovarišice, po vsej naši državi in videli boste v vseh, tudi najzaketnejših krajih, v vseh naših republikah uspehe ustvarjalnih naporov in dela naših delovnih ljudi. In zakaj smo lahko to storili? Zato, ker smo imeli, ko smo končali vojno, že jasno določen smoter, kaj moramo delati. Nismo filozofirali, ali bomo zgradili ta ali oni most, ta ali oni objekt, ali kaj drugega. Ne, imeli smo smoter zgraditi, kar je porušeno, in se nato lotiti graditve tistega višjega, kar lahko ustvari srečo našim narodom, lotiti se izpolnitve petletnega plana, ustvariti možnosti za industrializacijo naše države.

Začeli smo iz nič. Tako kot smo v vojni začeli iz nič graditi našo armado, tako smo tudi v miru začeli graditi državo, novo ne samo po političnem sistemu, temveč tudi po ekonomski strukturi. To je bilo velikansko in naporno delo. Toda ali smo mogli do današnjega dne storiti kaj več? Vsakdo, ki bi rekel, da bi mogli storiti kaj več, seveda ne bi imel prav, kajti to bi bilo zlobno in netočno. Storili smo vse, kar smo mogli.

(Iz Titovega govora v Titovem Užicu.)

svojih pridelkov ter z njimi raje špekulirajo. So ljudje, ki čakajo, da bodo samo sprejemali, nič pa dajali. To ni mogoče.

Osvobodilna fronta stopa pred volivce tudi tokrat s težavami in novimi nalogami. Ne dajemo praznih obljub, temveč govorimo o delu. Govorimo tudi o naših napakah, saj vemo, da jih imamo vsi. Kdor nima napak,

ima samo eno — to namreč, da nič ne dela. Naša oblast se bori za to, da bi imeli boljše življenje. Napake pa je treba odpravljati in to je mogoče samo s sodelovanjem ljudstva, z vašo pomočjo.

Tudi v času narodnoosvobodilne borbe smo imeli veliko težav. Vendar smo jih premagali, ker smo bili enotni v borbi proti fašiz-

Jože Borštnar

Kandidat trebanjskega in obenem tudi gro-supeljskega okraja se je rodil leta 1915, v sv. Križu pri Litiji. Po dovršenih srednjih solah je vstopil v železniško prometno šolo. Kot prometnik je služboval v Rajhenburgu do razpada Jugoslavije.

Takoj po razpadu stare Jugoslavije je začel zbirati partizane za vojsko in organiziral sabotaže na železnici. Leta 1941 je pobegnil pred gestapom na Dolenjsko, kjer je začel delovati za Osvobodilno fronto v Mirenski dolini. Svoje delovanje je razširil na področju Mokronoga in St. Ruperta pa tudi v Metliki in okolici je deloval. Kasneje je postal sekretar rajonskega odbora v Metliki in član belokranjskega okrožnega odbora Osvobodilne fronte. L. 1942 je odšel v partizane in postal politkomisar belokranjskega odreda. Po osnovanju brigad je bil imenovan za pomočnika komisarja Cankarjeve brigade, nato komisar brigade in končno politkomisar XV. divizije. Po odhodu na Stajersko je bil komisar in komandant IV. operativne cone na Stajerskem, kjer so brigade in XIV. divizija pod njegovim spretnim vodstvom v l. 1944 zadajale Nemcem posebno uničujoče udarce. Zlasti osvoboditev Zg. Savinjske doline in ponovna obramba tega ozemlja je bila tesno povezana z imenom Borštnarja. Vodil je tudi težke borbe za osvoboditev Trsta, Gorice in Trziča. Za uspešno poveljevanje na Primorskem je prejel od maršala Tita dve pohvali. Po osvoboditvi je bil prvi komandant mesta Ljubljane. Nato je vodil

upravo državnih železnic v Ljubljani. Odlikovan je z redom »hrabrosti« in z redom Partizanske zvezde I. stopnje.

Sedaj je Jože Borštnar član CK KPS in minister za trgovino in preskrbo Ljudske republike Slovenije.

mu, ki je pomenil za nas vse smrt. Prav tako je danes. Vemo, da je danes osnovna stvar — enotnost naših narodov, skupno delo vseh delovnih ljudi za naše boljše življenje, za socializem. Na to enotnost naših narodov se danes opirata naša Partija in tovariš Tito, ko stopamo na volitve.

Na volitvah 26. marca bomo zato dali odgovor tudi na vprašanje, ali smo za to, da ostanemo svobodni, neodvisni narod. Zato so naše volitve svetovno vprašanje. Na njih bomo odgovorili, ali smo za pot, po kateri nas vodi naša Partija in tovariš Tito v socializem, ali pa smo za pot v staro Jugoslavijo, za pot hlapcev in reakcije. Za pot nazaj nismo! Zato bomo znali na volitvah pravilno odgovoriti na vprašanja, ki jih te volitve postavljajo pred nas.

Delovni kmetje razumejo, da je združništvo najboljšo sredstvo za izboljšanje njihovega življenja, za gospodarski, politični in kulturni dvig vasi

Kako je v kmečki obdelovalni zadrugi „Krka“

V novomeškem okraju je najmlajša kmečka obdelovalna zadruga »Krka« v Straži. Straška zadruga je imela prva v novomeškem okraju svoj redni letni občni zbor, na katerem so se temeljito pogovorili. Ker hočejo, da bo delo pravično plačano, bodo uvedli norme. »Malo nas je,« pravijo, »vsa okolica je uprla v nas oči in spremlja vsak naš korak in se zanima, kako bomo delu kos. V zadrugi je veliko zemlje. Preveč za tako majhno število združnikov, toda pridne delovne roke so največje zagotovilo, da bo zemlja obdelana. Problem delovne sile bomo rešili na ta način, da bomo živino dali v skupni hlev, kjer jo bo opravljal en sam.«

Zadruga je bila ustanovljena oktobra leta 1949, zato niso v skupnosti še nič pridelali. Ustanovitelji zadruga so se tega dobro zavedali, zato v gospodarstvu v skupnosti 100 litrov vina, kar je zadrugo precej ok.

Pri jesenski setvi je zadruga dosegla prve uspehe. Načrt jesenske setve so prekoračili za dva hektarja, poleg tega pa so prej posejali kakor privatniki. Na treh hektarjih so opravili globoko oranje. Ti dokazi nam govore, da bo straška zadruga, v katero so se združili pošteni in delovni kmetje, res dobro napredovala. Tudi letos so resno pristopili k delu. Vinograde so že obrezali, zdaj pa

pripravljajo kole. Vedno jih spremlja zavest, da čas hiti, dela pa bo čedalje več. Zato morajo z delom pohiteti, kajti za privatniki ne smejo in nočejo zaostajati.

Na zboru so sprejeli sklep o peskanju njiv, ki ga je predlagal njihov razumni predsednik tov. Franko. Marjanu so zupali konje. Vožnje, ki jih bodo opravljali v gospodarstvu, kadar v zadrugi ne bodo potrebovali konj, bodo veliko vplivale na višino njihovega delovnega dne.

Zdrava kritika je vedno zdrava, tega se združniki dobro zavedajo. V urejevanju medsebojnih odnosov bi straški združniki lahko služili za vzgled vsem ostalim zadrugam v okraju. Takoj ob vstopu v sobo, kjer so zborovali, me je prijazno presenetila njihova domačnost, poštenost in odkritosrčnost. Dobro so se pogovorili o vsem: o delu, normah, planih, nabavah, prodaji itd., tako da lahko rečem, da je njihov zbor dokaz resnične demokracije v zadrugi.

Ohišnice, ki so jih že v začetku pravilno rešili, so popolnoma v skladu z vzornimi pravili in jih ne bodo ovirale pri delu.

Z mirnim srcem trdim, da je straška zadruga lep primer dobrega urejevanja notranjih odnosov v kmečki obdelovalni zadrugi.

F. J.

Špekulante pa ne v zadrugo

V nedeljo 26. februarja je imela kmečka delovna zadruga »Rdeča zvezda« v Beli cerkvi redni letni občni zbor. Na tem zboru so združniki živahno pretresali končne letne račune zadruga. Združniki so na zboru jasno povedali, zakaj je njihov delovni dan tako nizko plačan, saj znaša komaj 67 din.

Kakor so razkrinkali združniki na občnem zboru svojega najhujšega saboterja, tako ga bomo razkrinkali tudi javnosti.

Tovariš Kromar Janez iz Čadraž je vstopil skupno z ostalimi v zadrugo takoj ob njeni ustanovitvi v marcu lanskega leta. V zadrugi so združniki ocenili vse, kar je kdo vložil, pri tem pa se držali vzornih pravil. Že takoj ob ocenitvi so naleteli pri tov. Kromarju na velike težkoče. Zahteval je, da se njegov inventar oceni po visokih prostih cenah, na kar komisija, ki je ocenjevala, seveda ni mogla pristati.

Oglejmo se, kaj je delal Kromar med letom, ko so se vsi združniki trudili na polju in v vinogradih. Kromar je delal raje na svoji ohišnici, delo na skupnem zemljišču pa je le ogledoval. Prišel je čas košnje. Združniki so se potili in delali na travnikih, Kromar pa je vpregel konje, ki jih je vložil v zadrugo in se odpeljal v vinograd; zaradi tega si je morala zadruga izposojati vozove in najemati voznike pri privatnikih, da so pospravili posušeno seno. Pridelke, ki jih je zadruga pridelala na njivah, ki jih je Kromar vložil v zadrugo, je pospravil sam. Samo pšenico in vino je pustil zadrugi.

Med letom je Kromar kar dobro živel, saj je zaklal štiri prašiče in eno tele, pa tudi vina si je dovolj privoščil. Ob največjem delu se je odpeljal v Šmarješke Toplice na dopust!

Člani kmečko delovne zadruga, predvsem pa člani upravnega odbora, so se skušali z njim večkrat na lep način pogovoriti, vendar je vsak tak poizkus končal z neuspehom. V razgovorih je posoval

združnike, svojega zeta, ki je brigadir v zadrugi, pa je celo dejansko napadel.

Vsa ta njegova početja so izzvala med združniki upravičeno kritiko in godrnjanje, tako da so se združniki skoraj na vsakem zboru prepirali. Ker je Kromar nepoboljšljiv in se še vedno drži svojih špekulantskih namer, so ga združniki na občnem zboru razkrinkali in izključili. Sprejeli pa so sedem novih mladih članov.

Kromar se obnega zboru ni udeležil kljub temu, da bi se ga kot član zadruga moral. Zvečer je prijezdil na zabavo, kjer so mu združniki povedali v obraz, da so z njim obračunali in da zanj ni več mesta med njimi.

Tako je treba obračunati z vsemi špekulanti. Primer Bele cerkve nam jasno govori, da špekulant zadrugo samo razbija.

F. B.

Zadruga pod Rogom

Pod zgodovinsko znanim Rogom, kjer se je kovala naša svoboda ter oblast delavca in kmeta, stoji vas Podhosta. Kakor je znala za časa NOB kovati orožje naše svobode, tako tudi danes krepko koraka po poti socializma. Kmečko obdelovalna zadruga »Rog« v Podhosti, ki je bila ustanovljena lansko leto, je ena izmed redkih zadruga, ki je znala kljub vsem težkočam in nerazumevanju postaviti svojo zadrugo na pravilne socialistične temelje, čeprav ima še zelo malo izkušenj. Zadruga je to dosegla zato, ker so se vsi združniki brez razlike trudili, da so svojo zadrugo politično krepili in materialno dvignili. Z enoletnim delom v zadrugi so dokazali, kako neporušljiva vez je enotna socialistična misel, saj gledajo zadrugo kot celoto, katera jim nudi osnovni vir dohodkov.

Na letošnjem občnem zboru je slika naslednja:

Vsak združnik je dobil za delovni dan 77 din poleg preskrbe preko vsega leta. Določili so, da dobi vsak združnik 150 kilogramov pšenice, 250 kg krompirja,

Uspehi združnikov trebanjskega okraja

V dneh od 17. do 23. februarja 1950 so združniki trebanjskega okraja praznovali svoje zgodovinske dneve, ko so prvič v svojem skupnem življenju dokazali ljudstvu privatnega sektorja zmogljivost kmečkih obdelovalnih zadruga. Dokazali so, da se v njih na podlagi načrtnega gospodarstva in skupne obdelave pride ob zaključku leta do jasnih in dobrih obračunov.

Na vseh občnih zbora so se opazile pomanjkljivosti dosedanjega dela, predvsem zaradi neorganiziranega brigadnega skupinskega dela in norm. Vse kmečke obdelovalne zadruga so sklenile, da se čim prej uvede brigadno skupinsko delo in norme, za kar so zadolženi upravni odbori.

Kmečke obdelovalne zadruga, ki so že v prvem polletju doživele ognjeni krst, imajo pred seboj širok razgled nadaljnega razvoja. Največjo vrednost delovnega dneva v preteklem letu je dosegla kmečka obdelovalna zadruga Mokronog s 110 din. Kmečko-obdelovalna zadruga Velika Loka, ki je bila osnovana šele 30. maja 1949, pa je dosegla 97 din. Najnižji delovni dan — 65 din — je bil dosežen v kmečki obdelovalni zadrugi pri Sv. Križu. Ta zadruga je preorala ogromna neobdelana zemljišča bivše graščine Thurn, ki so bila že leta v pušči.

V vseh kmečkih obdelovalnih zadrugah so se odkrili dobri in tudi slabi združniki. Dobri predvsem po delu v zadrugi, pri pravilnem pojmovanju oddaje skupnosti in čuvanju združne imovine. Slabši združniki nimajo teh pogojev. Zadruga jim je le pribežališče in zato nimajo pravega odnosa do skupnosti.

Med najboljšimi združniki v Veliki Loki so: Bizjak Franc, Zidar Martin in Kosten Jožefa. V Dobrniču: Slak Franc, Jarc Alojzij in Glivar Franc. V Velikem Gabru: Jeraj Rudolf, v Mirni pa Gracar Anton.

Kmečka obdelovalna zadruga Velika Loka, ki je v jeseni leta 1949 napovedala kmečkim obdelovalnim zadrugam na Dolenjskem tekmovanje, je ob priliki občnega zbora kmečko obdelovalne zadruga Dobrnič dobila močnega tekmeča. Združniki Dobrniča so sprejeli vse tekmovalne točke. Zadruga Sv. Križ je napovedala tekmovanje Velikemu Gabru in Mokronogu. Ostali dve zadrugi sta tekmovanje sprejeli v vseh točkah. Kmečke obdelovalne zadruga bodo v letu 1950 s pomočjo zavesti združnikov in na podlagi tekmovalnih obvez prispevale skupnosti še več kakor lani. S tem bo vrednost delovnega dne mnogo večja in bo tudi vsak združnik dobil na podlagi uredbe polno število potrošniških bonov.

Združniki so na vseh občnih zbora sprejeli letne plane in se obvezali, da jih bodo v celoti izvršili. Da bo tako, potrjuje že jesenska setev, ki so jo vse zadruga presegle.

Na podlagi brigadno-skupinskega dela, uvedbe norm in tekmovanja bodo združniki pridelali mnogo več kmetijskih proizvodov za našega delavca. Skupno delo, skrb delavca za kmeta in kmeta za delavca, pa bo nadalje povezovala vas z mestom.

Lavriha Anton

Pomen cepljenja svinj proti svinjski rdečici

Kakor vsako leto, se tudi letos na področju okraja Novo mesto pripravljamo na zaščitno cepljenje svinj proti svinjski rdečici, da bi s tem obvarovali svinje pred to nevarno boleznijo.

Svinjska rdečica je kužna bolezen svinj, ki zlasti v poletnih mesecih povzroča naši svinjereji velike izgube. Malo je bilo vasi v našem okraju v preteklem letu, kjer se ni pojavljala in puščala za seboj prazne svinjake.

Že sama beseda »kužna bolezen« nam pove, da se ta bolezen prenaša od svinje na svinjo, je torej nalezljiva. Povzročajo jo bacil, ki se nahaja v krvi, seči in blatu bolnih svinj in se s pomočjo njihov raznaša. Zadosti je, da kmetovalec zakolje svinjo, meso razproda, čeprav tega ne sme storiti, po vasi in že lahko bolezen zajame vso vas. Prav tako velikokrat raznesejo bolezen psi, ki odkopljejo slabo zakopano poginulo svinjo in s kostjo prenesejo s seboj na dvorišče tudi rdečico. Bolezen lahko zanese tudi gospodar sam v svoje svinjake s tem, da je pri sosedu kral bolne svinje in se ni potem dobro razkužil. Kratko rečeno, vsaka neprevidnost ali malomarnost posameznika lahko povzroči naglo razširitev bolezni.

Proti tej bolezni imajo dvojno obrambo, in sicer: zaščitno in zdravilno cepljenje. Zdravilno cepljenje uporabljamo pri že bolnih svinjah in je torej le posamezno. Pri tem porabimo toliko cepiva, da bi z njim lahko cepili deset zdravih svinj. Prava obramba je zaščitno cepljenje, ker zaščitimo z njim cele vasi in področja. Torej lahko tudi to bolezen

25 kg ajde in druge pridelke. Rezervne hrane imajo za vse leto.

Združniki v Podhosti so bili nesebični sodelavci in so dosegli zato že v prvem letu uspehe. Z novimi načrti so stopili v leto 1950.

Z. J.

učinkovito ukrotimo in sicer z zaščitnim cepljenjem. Zaščitno cepljenje zavaruje svinjo za dobo 3 mesecev, če se pa svinjo deset dni po cepljenju še nadocepi, pa za šest mesecev. Po takem cepljenju je svinja varna pred rdečico ves nevarni poletni čas.

Cepljenje in nadocepljevanje se bo na področju okraja Novo mesto vršilo v času od 19. marca do 15. junija 1950. To je ogromna naloga za naše veterinarje in ji bodo ti kos le z dobro organizacijo dela in z disciplino posameznih svinjerejev. Zato se bodo morali svinjereji držati navodil, ki jih bodo dobili od KLO. Pravočasno bodo morali pripraviti vse potrebno, da bo na sam dan cepljenja isto hitro poteklo. Ni vseeno, ali je lastnik na dan cepljenja doma ali pa ga je treba šele klicati iz bližnje ali daljne njive. Ravno tako ni vseeno, če začne lastnik šele tedaj premišljevati ali bi dal svinje cepiti, ko je veterinar že v hiši. Vse to povzroča zamude časa, ki so za posameznika na oko sicer malenkostne. Če pa pomislimo, da mora cepitelj pocepiti na dan 5 do 6 vasi, nastanejo iz teh minut pri ponavljanju cele ure.

Zato vzemimo zaščitno cepljenje čim bolj resno, da bo poteklo čim hitreje in čim boljše. Le tako bomo zavarovali naše svinje pred nevarno svinjsko rdečico.

F.

OKOLICANI!

Prijavite takoj skupno število prijavljencev za predstavo vsaj do petka upravi gledališča. Vstopnina za predstavo bo od 20 dinarjev navzdol. Komedija Zenitev prikazuje plemiško gospodo Rusije v začetku devetnajstega stoletja v zelo komični obliki. S posetom predstave boste imeli lep užitek.

Mestni odbor Rdečega križa protituberkulozna sekcija

Torek, 14. marca ob 9. uri zvečer: koncert. Sodeluje vojaška godba in moški zbor SKUD Dušan Jereb — Novo mesto.

Muzejsko društvo v Novem mestu

Zametek muzejskega društva v Novem mestu ni nov. Tik pred vojno leta 1940 se je zbralo nekaj prizadevnih ljudi, ki so ustanovili muzejsko društvo in zaceli s sistematičnim delom, tako arhivarnim kakor arheološkim. To sta bila predvsem pokojna dr. Turk in Jože Gregorič ter še sedaj živeči profesor Jarc. Vojna je seveda društvo in delo popolnoma zavrla in uničila velik del že zbranega materiala. Po osvoboditvi se je našlo nekaj samoiniciativnih in vnetih ljudi, ki so osnovali nekaj začasnih odbor muzejskega društva. Zaradi pomanjkanja ustreznih prostorov je bilo delo omejeno samo na urejevanje preostalega arhiva ter zbiranje tiskov in podatkov iz narodnoosvobodilne borbe na Dolenjskem. Na muzealno delo brez muzeja ni bilo mogoče misliti. Sedaj pa se je stvar premaknila z mrtve točke, kajti Novo mesto bo v najkrajšem času dobilo Dolenjski muzej in s tem svojo najvažnejšo kulturno ustanovo. Muzej z muzejskim društvom je danes posebno v pokrajinskih mestih kulturno središče, ki naj daje pobudo za kulturno življenje in ga usmerja.

Zato za Novo mesto in Dolenjsko ni majhnega pomena ustanovni občni zbor poživljenega muzejskega društva, ki je bil 27. februarja t. l. v Sindikalnem domu.

Dasí udeležba Novomeščanov ni bila v skladu s pomembnostjo tega občnega zbora, je bilo vendar vidno živo zanimanje in razumevanje za muzejsko društvo, ki naj bi kulturno zaspano »metropolo« pomagalo spremeniti v kulturno »akropolo« Dolenjske.

Občni zbor je odprl predsednik pripravljalnega odbora tov. Zamljen Jože in pozdravil goste iz Ljubljane, med njimi novomeške rojake, ki zavzemajo visoka mesta v naši znanosti in umetnosti. Ministrstvo za znanost in kulturo je zastopal tov. France Zen, Akademijo akademik Božidar Jakac, zgodovinsko društvo univ. profesor dr. Fran Zwitter, muzej narodne osvoboditve upravnik prof. Janko Jarc, Zavod za varstvo spomenikov Ivan Komelj, Belokranjsko muzejsko društvo njegov predsednik prof. Jože Dular. Navzoč je bil tudi predsednik mestnega ljudskega odbora tov. Zagorc Franc ter zastopniki prosvetnih in drugih organizacij.

V daljšem tehnem nagovoru je razčlenil pomen in naloge muzejskega društva in muzeja, ki predstavlja danes pravo ljudsko ustanovo, zastopnik ministrstva za znanost tov. Zen. Mnogo vrednih nasvetov, misli in vzpodbud so dali v svojih pozdravnih nagovorih univerzitetni profesor Zwitter, akademik Jakac in upravnik muzeja narodnoosvoboditve profesor Jarc. Izvoljen je bil odbor, ki mu načeluje upravnik študijske knjižnice Bogo Komelj.

Muzejsko društvo čakajo velike naloge. Treba bo načrtno začeti zbirati arheološki, zgodovinski in narodopisni material za muzej, začeti raziskovati etnografijo in etnologijo Dolenjske, skratka vso takozvano kmečko kulturo, ki že izgina in bo ob najni socializaciji naše vasi še hitreje izginjala. Tu bo potrebna vneta in široka pomoč oblasti, množičnih organizacij in posameznikov vse naše Dolenjske. Druga, ne manj važna naloga, ki si jo je društvo zastavilo, je, da prebudi in poživí kulturno življenje v Novem

mestu samem. Novo mesto naj bi postalo tudi kulturno središče Dolenjske, kar danes nikakor ni, navzlic dobri igralski družini, orkestru in podobno. Tu je premalo. Predavanj iz teh ali onih področij ni preštetih — ker jih sploh ni. Ljudska univerza je za Novo mesto neznan pojem. Temu mrtvilo hoče sedaj od pomoči muzejsko društvo, ki bo v kratkem začelo z raznimi predavanji, kot na primer: zgodovina Novega mesta — prof. Jarc, urbanistični problemi Novega mesta — arhitekt Mušič, umetnost Dolenjske — Komelj Ivan. Predavanja bodo skioptična.

Za kulturno življenje so danes dani vsi pogoji. Kulturni dvig Novega mesta je važno poslanstvo muzejskega društva. Prišel je čas, da se Novo mesto zgane in začne.

Ob začetku svojega delovanja ima poživljeno muzejsko društvo dvoje važnih nalog — pridobitev potrebnih in ustreznih prostorov in drugo — društvo mora razpresti

To in ono s predvolilnih sestankov

Tudi v novomeškem okraju se razvija živahna predvolilna razgibanost. Ze v številnih vaseh so bili predvolilni množični sestanki, ki jih sklicuje Osvobodilna fronta. Na splošno se opaziti večje zanimanje in tudi udeležbo na teh sestankih kot je bila na prejšnjih. Volivci živahno razpravljajo o posameznih kandidatih, o političnem položaju in prav posebno o gospodarskih vprašanjih. Iz teh razgovorov je razvidna politična zavest in razumevanje današnjih gospodarskih vprašanj tako posameznika kot cele vasi ali kraja.

V SADINJI VASI PRI ZUZEMBERKU

so se volilci na masovnem sestanku temeljito pogovorili o vseh vprašanjih. Spoznali so, da so volitve v najvišji organ ljudske oblasti važna stvar za nadaljnjo izgradnjo socializma v naši državi. Zato bodo za počastitev volitev popravili vaško pot. Na sestanku so izvolili za to delo tovariša, ki bo vodil delo v kamnolomu in delo na cesti. Napravili bodo 500 prostovoljnih ur.

V TREBICI VASI

so sklenili opraviti 450 ur prostovoljnega dela za dvig lokalnega gospodarstva.

V PODTURNU IN SELAH

bodo takoj začeli pomagati pri napeljavi vodovoda, za katerega bodo prispevali 50 odstotkov vseh del. Očistili bodo sadno drevje in strugo hudournika.

V MALENSKI VASI PRI MIRNI PECI

so dobili trije »vaški svetniki« — večji posestniki — temeljit pouk, da špekulacija posameznika in socializem ne gresta nikdar skupaj. Godrnjali, da so volitve samo za to, da bodo kmete še bolj »pritisnili« z raznimi davjavami.

V VASI OSRECIJE PRI SKOCJANU

je Kirar Matija kritiziral, zakaj v novomeškem okraju kandidira ženska in ne moški. Po temeljitim poduku, ki mu ga je dal okrajni aktivist, je priznal da v narodnoosvobodilni borbi ni sodeloval in da prav zaradi tega ne ve, da je žena v naši družbi enakopravna

široko propagando, v kateri naj seznaní ljudi z nalogami in cilji ter nujnostjo muzeja in da jih pouči o zbiranju vsakovrstnega muzejskega gradiva.

Vsa Dolenjska mora sodelovati, da bo novi Dolenjski muzej postal resnični živí hram bogate Dolenjske zgodovine in veličastne osvobodilne borbe na Dolenjskem in bo s tem postal tudi prevažna ljudska kulturna ustanova.

Po občnem zboru se je takoj prijavilo deset ustanovnih članov po 500 din ustanovnine in preko 60 rednih članov. V počastitev ustanovitve muzejskega društva in za začetek muzeja je podaril tov. akademik Jakac Božidar, akademski slikar, vso svojo grafiko iz Novega mesta Dolenjskemu muzeju. Prav tako je tudi akademski slikar Vlado Lamut poklonil svojo grafiko iz Dolenjske. Zavod za zaščito spomenikov je podaril Dolenjskemu muzeju vse snete freske iz Dolenjskih gradov. Iskrena hvala darovalcem!

Borec vedno tekmuje

Na občnem zboru mestne ZB, Novo mesto, je bil 1. marca 1950 ob 8. uri zvečer sprejet sklep, da se napove vsem Zvezam borcev v okraju Novo mesto predvolilno tkmovanje. Za izvedbo tega tekmovalja je bila izvoljena tričlanska komisija, in sicer: Zagorc Franc, Udovč Jože, Zbočnik Ignac. Tekmuje se v sledečih točkah:

1. Poživili bomo delo ZB in vključili do 26. marca 1950 v ZB vse, ki imajo pogoje.

2. Popis žrtev bomo dokončno izpopolnili in preverili na množičnih sestankih.

3. Vse sekcije v odboru ZB bomo poživili in pripravili k delu.

4. V predvolilni kampanji bomo nudili vso pomoč OF, da bodo volitve stodostotno uspele.

5. Člani zveze borcev se bomo odzvali prostovoljnemu delu, ki ga bo organizirala OF v predvolilnem tekmovalju. Napravili bomo 500 prostovoljnih ur pri odstranjevanju ruševin in pri čiščenju mesta.

6. Organizirali bomo izlete v partizanske kraje in skrbeli za grobove padlih borcev.

7. Postavili bomo spominske plošče v spomin padlim žrtvam.

8. Zbrali bomo ves dokumentarni zgodovinski material iz NOV in ga oddali Okrajnemu odboru ZB za ureditev muzeja v Novem mestu do 30. marca, da bo pravočasno na mestu za predvideno razstavo 27. aprila 1950.

9. Popisali bomo vse točke, kjer so se vršile prve seje OF in važne akcije narodnoosvobodilnega pokreta.

10. Pokrenili bomo vse, da se bodo člani ZB naročili na »Dolenjski list« in sodelovali z dopisi.

11. Kulturno prosvetno delo bomo poživili in pričeli s prireditvami. Čisti dobček bomo oddali za postavitve spomenika in grobnice v Novem mestu.

Članstvo je z navdušenjem sprejelo tekmovalje. Parola je: »tako! vsi na delo!« Pokazimo, da smo borci za izgradnjo socializma!

Objave

GLEDALISCE NOVO MESTO

9. marca ob 8. uri zvečer: Gogolj: Zenitev.
10. marca ob 4 popoldne Gogolj: Zenitev. Zaključena predstava za gimnazijo.
12. marca ob 3 popoldne: zaključena predstava ja okoličane Novega mesta.
15. marca ob 8 zvečer zaključena predstava za sindikate.

Profesor Ivan Andoljšek:

Nekaj pripomb k šolstvu v novomeškem okraju

Prosvetni delavci novomeškega okraja se prav dobro zavedajo dolžnosti v zvezi z resolucijo tretjega plenarnega zasedanja centralnega komiteja KPJ, ki pomeni novo dobo v našem šolstvu. Zato bodo še z večjo vnemo delali za blagor naše mladine in napredek kulture in prosvete.

Ze v minulem šolskem letu je tov. Jože Zamljen ustanovil pedagoški svet, da bi kot pomožni organ poverjenjstva za prosveto reševal pereča vprašanja o vzgoju in izobrazbi v okraju. V ta svet se je že lani vključilo lepo število učiteljev in profesorjev. Letos je bilo v pedagoški svet sprejetih še več učnih moči z osnovnih šol, sedemletk, gimnazije, Dida in poleg teh še voditelji ljudske mladine, pionirjev, profesorjev ekonomskega tehnikuma in šole za učence v gospodarstvu.

Pisana družba? Res je, je pa to tudi potrebno! Vse naše šolstvo od najnižjega do najvišjega je namreč organska enota kakor zamotan stroj — ako en delec ne posluje v redu in v skladu s celoto, je prizadet ves stroj. Prosvetni delavci drug drugemu podajamo roko s tem, da naši učenci prehajajo iz šole v šolo vse do univerze. Ako dom ne razvije otrokom potrebnih lastnosti značaja in sposobnosti, ki so potrebne za duševno delo, je s tem prizadeto delo osnovne šole; ako ta ne opravi svojega dela, je s tem prizadeto delo v nižjih srednjih šolah itd. Iz tega razloga je potrebno, da vsak prosvetni delavec dobro pozna pereča vprašanja vzgoje in izobrazbe vseh vrst šol. Zdaj razumete, zakaj se je zbrala v tem svetu tako pisana družba!

Osnova sodobne pedagoške teorije je marksistično-leninistična teorija in posplošena praksa naših pedagoških delavcev. Zato menimo, da bi pedagoški praktiki iz vsega okraja prinašali na seje našega sveta problematiko in bi jo tu predelali ter v skladu s sodobno teorijo rešili. Seveda pa bi bilo naplačno, če bi ta pereča vprašanja le nakazovali, ne pa rešili. Rešiti jih svet sicer ne more, ker ni izvršni ampak le posvetovalni organ poverjenjstva za prosveto. Prepričani pa smo, da bodo izvršni organi poslušali nasvete ter bo tako svet posredno reševal pereča vprašanja.

Dela je dosti, lopato smo zastavili pri korenini — pregledali bomo osnovno šolo, uspehe in neuspehe v njej in skušali ugotoviti, kje so slabosti in kako te vplivajo na naše sedemletke in prvo gimnazijo. V ta namen je tov. predsednik sestavil anketo za osnovne šole in sedemletke ter za prvi razred novomeške gimnazije. Ta anketa ni sama sebi namen, ampak se tu delo šele začne! Učenca študiramo namreč zato, da bi na podlagi izsledkov delo pravilno usmerili.

Ko bomo kritično ocenili rezultate, bomo ugotovili, da bodo postavljene jasne naloge vsem pedagoškim delavcem, poverjenjstvu za prosveto, okrajnemu komiteju, vsem masovnim organizacijam, posebno pa še antifastični fronti žena. Nihče izmed omenjenih ne bo smel iti mimo izsledkov brezbržen, če hočemo dvigniti šolstvo v okraju na dostojno višino.

Naša šola je najvažnejši faktor za izgradnjo socializma in socialističnega človeka. To je

popolnoma razumljivo, če pomislimo na to, da morajo otroci šolo obiskovati redno, uče jih za to usposobljeni učitelji in se znanje tudi stalno nadzira ter se odpravljajo pomanjkljivosti.

Socialistični človek mora imeti razvite duševne sile, spretnosti in privajenosti, pa tudi določene lastnosti značaja, voljo, da bo zmogel preoblikovati naravo. Če pravim, da bo zmogel preoblikovati naravo, mislim to, da bo sposoben dvigniti produkcijo.

Nešetokrat slišimo, da brez znanja ni socializma. To drži! Prav šola pa je tista, ki je dolžna dajati mladini solidno znanje. S tem pa, da šola mladino izobrazuje, jo hkrati tudi vzgaja ter tako pripravlja za družbeno koristno delo.

Tako nam ostane tudi popolnoma razumljiva težnja naše prosvetne politike, da hočemo nuditi vsej mladini solidno izobrazbo. V ta namen se bodo osnovala osemletke, otroci bodo obiskovali štiri razrede osnovne šole, nato pa štiri razrede, ki bodo enakovredni nižji gimnaziji. Po opravljenem zaključnem izpitu bodo šli lahko na višjo gimnazijo ali na strokovne šole in od tu dalje na vseučilišče.

Tako bo postala predvsem nižja gimnazija množična šola. S tem pa se bo morala popolnoma spremeniti vloga dosedanje osnovne šole — ta ne bo več smela nuditi le toliko, da bi znali otroci čitati, pisati, in računati — kakor se sliši po kmetih — ampak bo morala dajati solidno znanje, da bodo učenci mogli slediti pouku na osemletkah.

To je izdelan načrt in terja sodelovanje staršev, učiteljsva, krajevnih ljudskih odborov itd.

Ker je tik pred nami ta načrt in se že deloma uresničuje s sedanji sedemletkami,

moramo predvsem gledati, da bomo dvignili osnovno šolstvo v okraju. V ta namen moramo najprej osnovno šolstvo pregledati in ugotoviti morebitne napake, da jih popravimo. Te napake brez dvoma so, ker nam o tem govore neuspehi v sedemletkah, oziroma nižji gimnaziji. S tem pa seveda nočem reči, da napake morda izvirajo le iz pomanjkljivosti naših osnovnih šol. Nekatere bomo ugotovili z analizo rezultatov ankete.

V okraju je 40 osnovnih šol. V okviru teh šol je tudi še pet sedemletk. Na osnovnih šolah je 153 oddelkov in 6302 učenca, na sedemletkah pa je 17 oddelkov in 460 učencev. Na osnovnih šolah poučuje 119 učnih moči, na sedemletkah pa 15, primanjkuje 35 učnih moči.

Če pogledamo te osnovne šole, ugotovimo, da je kar 15 niže organiziranih.

Po statistiki je na osnovnih šolah in sedemletkah 6762 učencev. (V tem številu niso všteti učenci šol iz Birčne vasi, Globodola in Drče, ker upravitelji teh šol niso anketnih listov izpolnili).

Do šol ima v okraju do 2 km 3957 učencev, nad 3 km pa 2805 učencev.

Alkoholne pijače uživa enkrat na teden 1897 učencev, večkrat 2902, sploh ne pije 1963 učencev.

Starši pomagajo pri učenju enkrat na teden 1467 učencem, večkrat 1909, nič ne pomagajo 3386 učencem.

Eno uro dnevno opravlja primerno telesno delo 1312 učencev, več ur 2839 učencev, nič ne dela 554 učencev, neprimerno delo pa ima 2057 učencev.

Brez očeta je 1429 učencev, brez matere 201, brez obeh 111 učencev. Fnostranskih sirot je torej 1630, obojestranskih 111.

(Nadaljevanje sledi.)

Pripravimo se na spomladansko setev

Nagel porast in industrializacija naše domovine zahteva od našega kmetijstva plansko proizvodnjo, ki bo zagotovila naglo rastočo industrijo čim več surovin in prehranbenih predmetov za preskrbo delovnega človeka. Da se na ta način zagotovi pravilna usmeritev proizvodnje po gospodarskem udejstvovanju našega okraja, je potrebno, da se celotna proizvodnja načrtuje.

Tako stojimo danes v našem okraju pred eno najvažnejših nalog, to je spomladansko setevjo. Predno pristopimo k pravilnemu delu, pa moramo upoštevati izvršitev jesenske setve, ki je bila v našem okraju izvršena samo z 78%! Pregled nad posejanimi površinami v jeseni je pri posameznih gospodarstvih pokazal, da so bile pri popisovanju utajene znatne površine ozimnih žit, predvsem pri večjih kmetih, ki s saboterskim načinom onemogočajo pravilno nadaljevanje naberitvanja spomladanske setve. Tak saboterski kmet je Fabjan Janez iz Kamenja, krajevni ljudski odbor Karteljevo, ki je prijavil le 1 hektar ozimne pšenice, dočim ima dejansko posejane 1 ha in 77 arov, v načrtu pa je imel 1 ha 70 arov. Kmet Dular Janez iz Cegelnice, mestni ljudski odbor Novo mesto, je imel v načrtu posejati 1 ha in 5 arov ozimne pšenice. Prijavil je 1 ha 25 arov posejane površine, dejansko pa ima 1 ha 76 arov posejane ozimne pšenice. V okraju imamo takih kričečih primerov še več. Na ta način je jasno, da daje popis nad posejanimi površinami nepopolno sliko. Po-

sledica tega bo, da bo spomladanski setveni plan v mnogih primerih previsoko postavljen, za kar bodo nosili odgovornost kmetje sami, ki v jeseni niso hoteli prijaviti dejanske površine ozimnih žit. Zato je potrebno, da krajevni ljudski odbori pristopijo k razrezu plana spomladanske setve že sedaj in ugotove na vaških sestankih s posameznimi gospodarstvi resnično posejane površine z ozimino. Pri vseh gospodarstvih, ki niso izvršila jesenskega setvenega plana ali pa so dala napačne podatke o izpolnitvi jesenske setve, je treba razlike v površinah nadoknaditi s pomladanskimi setvami.

Način razreza spomladanske setve na posamezna kmetijska gospodarstva s strani krajevnih ljudskih odborov, naj se vrši na sledeči način: Krajevni ljudski odbor naj po prejemu plana od krajnega ljudskega odbora pristopi k razrezu spomladanske setve na sestanku izvršilnega odbora, ki odgovarja kot celota za pravilen razrez. Ta razrez se dokončno potrdi in sprejme na vaških sestankih ob sodelovanju množičnih organizacij. Po sprejetju plana izda krajevni ljudski odbor pismeno obvestilo kmetovalcem, o planskih zadolžitvah spomladanske setve, in sicer za vsa gospodarstva, katere imajo več kot dva hektarje obdelovalne zemlje.

Pravilna organizacija bo lahko v mnogem pripomogla, da se bodo popravile napake, ki so se pojavljale v prejšnjih setvenih planih. **AŠ Franc.**

Iz organizacije Zveze borcev

V KLO Smarje pri St. Jerneju je vas Vrhpolje, ki leži prav pod Gorjanci. Ta vas je v času NOV dala največ borcev in tudi največ trpela po okupatorju, kateri je vršil požige in bombardiranje. Danes so borci in borke še nadalje aktivni in so se ravno v času predvolivne kampanje sestali in izvolili novi odbor Zveze borcev, ki bo še nadalje pomagal naši ljudski oblasti. Pri delu se najbolj požrtvovalno trudi tov. Hudoklin Karol iz Vrhpolja. Čeprav je v visoki starosti nad 60 let, se ne ustraši nobenega dela za skupnost. V organizacijo Zveze borcev je vložil največ truda ter pridobil največ članov v to organizacijo.

Zveza borcev v Brusnicah je imela svojo redno sejo 2. marca t. l. in priprave za občni zbor Zveze borcev. Na seji se je obravnavalo, kaj se bo delalo v tekočem letu pa tudi v času pred volitvami v Zvezno skupščino in Dom narodov; ob tej priliki se je 7 članov Zveze borcev podpisalo na pristopnih izjavah za pristop v Kmečko obdelovalno zadrugo in s tem pokazali polno zaupanje našim kandidatom za v Zvezno skupščino in vodstvu KPJ.

Mestni odbor Zveze borcev Novo mesto je imel občni zbor dne 1. marca t. l. ter je uvodoma podal politični in gospodarski pregled član krajnega odbora Zveze borcev. Udeležba ni bila kot se je pričakovalo, to pa, ker je bilo večje število članov službeno zadržanih. Je pa še nekaj članov, ki niso imeli držkov in bi se lahko udeležili občnega zbora. Na občnem zboru je bila diskusija zelo živahna. Sprejet je bil sklep, da bodo v času pred volitvami napravili 500 ur prostovoljne-

ga dela, napovedali tekmovanje vsem krajevnim Zvezam borcev v okraju, da bodo volitve na najbolj svečan način izvedene. Pridobili bodo člane, ki imajo pogoje biti člani Zveze borcev, zbrali bodo zgodovinski material. Sprejeli so še razne druge sklepe, tako da bo ta organizacija bolj delavna in dajala večjo pomoč tudi ostalim masovnim organizacijam, da bodo naloge naše ljudske oblasti čimprej in boljše dovršene. S tem se bo odgovorilo klevetnikom in zaviračem dela, a Zveza borcev se bo še bolj oklenila vodstva in KPJ.

Člani zveze borcev v Bršljino so postavili na novo svoj odbor, zato so imeli 2. marca t. l. občni zbor, katerega so se udeležili polnoštevno domačinj in oficirji JA. Uvodoma je podal obširni politični in gospodarski referat tov. poročnik JA, pomen in delo organizacije pa je podal član Okrajnega odbora Zveze borcev. Diskusija se je razvijala v redu in se je razpravljalo o raznih delih na političnem polju, kakor tudi same organizacije. Postavila se je 3 članska komisija, ki bo vodila evidenco o izvršenem delu. Člani tega odbora so sprejeli tekmovanje, ki jim ga je napovedal Mestni odbor Zveze borcev Novo mesto in napovedali tekmovanje krajevni zvezi borcev Kamence. Obvezali so se napraviti 200 ur prostovoljnega dela na združnem domu, ekonomiji ali kjerkoli bi se pokazalo bolj nujno. Ker je bil odbor nanovo ustanovljen so člani ZB s tega zbora poslali resolucijo Glavnemu odboru ZB v Ljubljano z obljubo, da bodo pri svojem delu pri gradnji socializma ravno tako požrtvovalni, kot so bili za časa NOB, kar bo najboljši in najzornejši dokaz pravilne politike našega vodstva in partije.

Potujoča trgovina z blagom prostega trga

Okrajni magazin Novo mesto je v mesecu februarju organiziral potujočo trgovino z blagom plana II., to je prosta prodaja blaga lokalne proizvodnje.

Uprava Okrajnega magazina se je pozanimala in usmerila vso pažnjo nabavi blaga po planu II in tako uspela dobiti lep izbor blaga. V izbiri je krasna keper flanela v vseh barvah, barhent za ženske obleke, turing za moške srajce, bluže in drugo, popelin za žensko perilo, bel šifon, razna trikotaža, otroška in ženska vseh vrst, pletenine vseh vrst, ženske in otroške bombažne nogavice, moške in fantovske naramnice, elastika, vrvarski izdelki vseh vrst uprežnice, vrvi za perilo, čevlji vseh vrst, moško perilo vseh vrst, sveče, razna galanterija in drugo. S tako izbiro blaga je Okrajni magazin potoval najprej v

Zužemberk in tam prodal za 159.149 din, nato v St. Jernej ter tam prodal blaga za 328.003 dinarje. V nedeljo 26. februarja je Okrajni magazin organiziral tri take trgovine v St. Jerneju, Skocjanu in v Mirni peči.

Vsa pažnja se polaga tudi cenam. Potujoča trgovina ima na slehernem predmetu označeno ceno, tako da kupec takoj vidi, koliko blago stane.

Ljudstvo je bilo s takim načinom prodaje zelo zadovoljno. Ljudje so spraševali, kdaj spet pridemo.

V nedeljo dne 26. februarja je imel Okrajni magazin s potujočo trgovino smolo. Vse je bilo obveščeno, kamioni pravočasno naročeni in tudi obljubljeni. V nedeljo zjutraj ob pol šestih uri je bil najavljen odhod, a namesto dveh kamionov je prišel od Okrajnega avto-

prevoznikega podjetja Novo mesto samo eden in to seveda šofer Oberč Alojzij, ki je najbolj vreden in točen in je pravočasno odpeljal blago in osebe v St. Jernej in Skocjan. V St. Jerneju se je to nedeljo prodalo blaga za 168.772. din, v Skocjanu pa v dveh urah za 255.993 din.

Tretjo pot potujoče trgovine pa je preprečil šofer Cukajne, ki je po dolgem iskanju in na prošnjo naj gre voziti, izjavil, da ne gre. »Uradni list pravi, 6 dni delaj, sedmi dan počivaj!« Kljub prigovarjanju in prepričevanju uslužbenke Okrajnega magazina, da je cel KLO Mirna peč obveščen in da ljudje čakajo, ni hotel iti voziti. Taka je disciplina pri prevoznem podjetju Novo mesto. Nediscipliniranost uslužbenca Okrajnega avtoprevoznikega podjetja je pripravila prebivalstvo LO Mirna peč v slabo voljo in nepotrebno zamudo časa, na drugi strani pa Okrajni magazin v nezaupanje od potrošnikov.

Okrajni magazin Novo mesto.

KRATKE VESTI

Iz Šmihela

Najaktivnejša organizacija v Šmihelu je gotovo AFZ, ki obstoja že od osvoboditve in ima ves čas redne sestanke.

V lanskem letu so sestanke poživila razna poučna predavanja. Imeli smo vrsto zdravstvenih predavanj, za katere so žene pokazale veliko zanimanja.

Mnogo truda in prostega časa so žene žrtvovali ob prireditvah otroškega sejma, ki je lepo uspel. Tudi Novoletne jelke niso pozabile, spekle so pecivo in pripravile obdaritev najmlajših. Vse priznanje gre zlasti predsednici, kakor tudi odbornicam iz Šmihela ter tovarišicam z Broda, ki so pripomogle, da sta obe prireditvi tako lepo uspeli. Tudi tovarišice iz Grma so se potrudile pri obdaritvi najmlajših.

Odkar imamo izobraževalni tečaj, so sestanki AFZ kar malo zadremali, čeprav obiskujejo tečaj samo dve članici AFZ. Tudi sicer je udeležba na tečaju in na sestankih pičila. Ni treba misliti, da je katera prestara za izobraževalni tečaj. Gotovo bi vsaki prav prišlo vse, kar se tam obravnava.

Tudi sestankov AFZ bi se žene lahko v večjem številu udeleževale, če ne bi bilo med njimi osebnih stvari. Ko bi pri reševanju skupnih nalog odpadli vsi predsodki in osebne mržnje, pa bi se v Šmihelu gotovo dalo več napraviti tako glede organizacije prosvete in frontnega kotička. Žene Šmihela moramo prav zdaj v predvolivnem tekmovanju popraviti napake in nadoknaditi zamujeno!

Ali je to vzgoja?

Danes, ko se vsi delovni ljudje z vso silo borijo, da bi čimveč prispevali za petletni plan, imamo še vedno prikriti delomržežke ki žive na račun drugih.

Takšen primer imamo v Kronovem pri Beli cerkvi, kjer tovarišica Ličar Pavla podpira lenobo svoji nečakinji Pavli. Kot vzgojiteljica našega mladega kadra bi pač ne smela dopuščati, da bi njena nečakinja lenarila in živela na njen račun. Marsikdo, ki sreča Pavlo na cesti, se vprašuje, ali je še prostor v naši delovni Jugoslaviji za ljudi, ki sovražajo delo?

Naši udarniki in udarnice po rudnikih in tovarnah se trudijo za čim večjo storilnost dela. Svoji invalidi, ki so že veliko žrtvovali svoji domovini, ne zaostajajo za njimi! V Kronovem pa cele dneve lenari zdrava in močna mladenka, ki bi lahko državi in delovnemu ljudstvu pomagala v borbi za plan.

Ni je volja do študija, niti do službe. Tovarišici Pavli svetujemo, naj se vključi v našo obdelovalno zadrugo v Beli cerkvi, saj potrebujemo prav taka mlada, močna dekleta!

Upraviteljici Ličarjevi pa svetujemo: napotite svojo ljubljanko v vrste naše delovne mladine! Delovna sila je naše zelo pereče vprašanje in tudi Vaša nečakinja bi lahko pokazala voljo do dela in pripomogla k izvršitvi petletnega plana. **Jakič Mara.**

Vzglede mladincem

Mladina iz Gornjega Trstenika, KLO St. Rupert, je napravila 100 prostovoljnih ur. Na čast volitev so skopali 10 kub. metrov gramoz, razpeljali in posuli 100 m vaškega kolovoza in skopali 200 m občestnega jarka. To delo so opravili naslednji mladinci:

Kralj, Tratar, Bižmoh, Strmole, Butele, Zidar in nekaj ur Odlasek in Kirovec.

»Pri zadnjih volitvah smo imeli dve kroglici v črni skrinjici. Mladinci pravijo sedaj, da v Gornjem Trsteniku ne bo nihče še fige pokazal črni skrinjici, kaj da bi še kroglico spustil v njo!«

Mladinci, posnemajte tovariše iz Gornjega Trstenika! Z delom so pokazali, da se pripravljajo na volitve in da se zavedajo, da je črna skrinjica samo za fašistično reakcijo!

Ne sije sonce, ne sveti luna

Cisto v smislu te pesmice je ponoči v Novem mestu. Ko ni lune in ko ugasnejo luči v lokalih, nastane po mestnih ulicah popolna tema. Samo na Glavnem trgu gorita dve žarnici in na Ljubljanski cesti dve, ves ostali del mesta pa je zastrt v tajnstveno temo. Ker firma »Veter — dež«, ki ima menda v Novem mestu monopol nad pospravljanjem ulic, še ni utegnila očistiti mesta snega in ledu, so nekatere ulice še pokrite z ledom in snegom, ki se je sesul s streh. Zelo dober fizikulturnik mora biti človek, če hoče ponoči skozi mesto, ne da bi položil kosti svojega rojstva na zaledenelo cesto ali stopil v eno številnih luž, obloženo z mastnim blatom...

Dobra volja Novomeščanov pripomore, da ni preveč razburjenja. Računajo namreč na zopetno lepo vreme, ki bo blato spremenilo v prah, katerega bodo dvignili številni avtomobili in z njim pokrili vse hibe v prizadevanju ureditve mesta. **Rp—**

Veliko poklicanih — malo navzočih

Menda si nobena organizacija v Novem mestu tako težko ne utira pot med množico kot strelska družina. Pa ne, da ne bi bilo zanimanja za ta lepi šport v Novem mestu? Ze takoj ob ustanovitvi je pristopilo okrog 140 članov, od katerih pa jih je prišlo na ustanovni občni zbor samo ena četrtnina. Podobno sliko kaže Okrajni odbor strelske družine, ki nima nobene seje, ker odborniki na nje ne pridejo vkljub temu, da je bilo že sedem pismenih vabil. Najbolj porazno sliko pa je pokazal občni zbor Mestne strelske družine, katerega se je udeležilo od 140 vpisanih članov samo 11, niti toliko ne, kolikor je članov upravnega odbora. Jasno je, da občnega zbora ni bilo. Svetujemo, da pridejo na sestanke vsaj člani odbora — posebno inštruktorji in obvezniki predvojaške vzgoje — da bomo sklepni vsaj za sejo. **P. R.**

Mladini v premislek

Pred kratkim se je vžgal gozd v Lazah pri Uršnih selih vsled iskre iz lokomotive. Kljub hitri pomoči ljudi iz vasi, katerim se je posrečilo obvarovati gozd pred požarom, je zgorelo preko 1 ha gozda. Tak požar ni nič nenavadnega posebno ob progah in suhem vremenu in bi ne bil niti omembe vreden.

Dogodilo pa se je nekaj, kar je le potrebno omeniti. Ko sem klical ljudi h gašenju, sem naletel na mladinko Vido Andoljškovo iz Laz in mladince Stukljeva, ki so se gredli na spomladanskem soncu. Na poziv, naj primejo za kako orodje in gredo gasit, mi je mladinka Vida odgovorila, da zanjo ni važno, če požar uniči gozdno bogastvo. Druga skupina mladincev ni hotela iti gasit z izgovorom, češ da morajo čakati na vlak, čeprav je vlak odšel šele čez štiri ure.

Prav gotovo ni tak odnos do čuvanja ljudske imovine od strani mladine iz Laz v skladu z nalogami, ki se stavljajo pred mladino. To je skrajna malomarnost in brezbržnost in taka mladina ne more biti ponos naroda in delovnega ljudstva! **D. V.**

Pismo iz Ricmanja

Ricmanje-Trst, 28. februarja 1950.

Preteklo je sicer že preko 20 dni, odkar smo se poslovili Ricmanjci od Vas, vtisi, ki smo jih prinesli s seboj, pa ostanejo kot lep spomin na obisk pri Vas. Vprašanj, kdaj pojdemo ponovno, ne manjka. Moje kasno pismo ne smete razumeti kot nemarnost, pač pa sem dal prednost tukajšnjim prilikam. Posvetil sem namreč več pažnje izvršitvi obljube, ki je bila izrečena prvi večer ob požaru. Načeli smo namreč led. Vkljub terorju, ki so nam ga pripravili, smo imeli že dva dni po povratku zborovanje Osvobodilne fronte, ki je za naše sedanje prilike dobro uspelo. Takega zborovanja v naši vasi nisimo imeli že preko dve leti. Rad priznam, da zdaj nekako laže in bolj svobodno dihamo. Razumeli boste dobro, da naš uspeh tukaj zavisi od vtisov naših ljudi, ki so jih doživeli v naši matični državi. Vtisi so dobri in naše delovanje je sedaj bolj odločno kot dostej. Upam, da se bodo prilike za nas v doglednem času na splošno izboljšale. Kakor čujem, je prišlo že tudi do dopisovanja med poedinci, kar je razveseljivo. Med drugim ne smem pozabiti veselja in hvaležnosti našega mladega harmonikarja za sprejete note narodnih pesmi od tovarišice prof. Dobrilove.

Kar se tiče našega obiska pri Vas, ste pa lahko ponosni nase in častitam Vam, da ste povsem uspeli razveseliti in zadovoljiti svoje goste.

Pred zaključkom pisma Vas prosim, da se zahvalite v imenu vseh nas — in pozdravite vse Novomeščane, zlasti one, ki so za nas toliko skrbeli in se trudili ter s tem največ pripomogli, da so naši vtisi z Dolenjske res najlepši. **—p**